

Vaše značka PPR-16624-16/ČJ-2016-990220
Sp. zn. 2618/2016/VOP/MLU
Č. j. KVOP-3913/2018
Datum 25. ledna 2018

Vážený pan
genmjr. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý, Ph.D.
policejní prezident
Policejní prezidium České republiky
Strojnická 27
170 89 Praha 7

Vážený pane policejní prezidente,

dopisem ze dne 13. listopadu 2017 jste reagoval na mé závěrečné stanovisko ve věci šetření z vlastní iniciativy případu úmrtí pacienta Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice Olomouc v listopadu 2015 v časové souvislosti s použitím donucovacího prostředku taser. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě, přičemž podle zákona¹ nyní vyhodnocuji dostatečnost učiněných opatření. Zčásti mám k takovému hodnocení dostatek informací, zčásti je však zapotřebí doplnění.

Žádám Vás proto o doplnění Vašeho vyjádření o odpovědi na otázky, které níže ještě pokládám – systematicky pod jednotlivá navržená opatření. Na základě doplňujícího vyjádření celkově věc vyhodnotím a zohledním všechny Vaše argumenty (i ty, které v této výzvě nezmiňuji).

Navržená opatření k nápravě s doplňujícími otázkami

- (1) V rámci interního řízení usměrnit používání donucovacího prostředku taser tak, aby nebylo povoleno používat jej za účelem prosté ochrany majetku a veřejného pořádku.

Ráda bych předeslala, že navržené opatření se netýká otázky obecnosti nebo kazuističnosti zákonného ustanovení, které ve svém vyjádření věnujete prostor a ohledně které nejsme ve sporu. Já vyjadřuji nespokojenost s tím, že zákon opravňuje policistu použít taser nejen k ochraně bezpečnosti své osoby nebo jiné osoby, ale i majetku anebo veřejného pořádku (§ 53 odst. 2 zákona o policii²), což jsou situace širší, než v případě použití zbraně. Ve svém posledním vyjádření uvádíte, že za účelem prosté ochrany majetku a veřejného pořádku taser používán není. **Můžete mě o tom nějak přesvědčit? Proč si to myslíte, když zákon policistům umožňuje použití širší?**

Upozorňujete mě na metodickou příručku ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR k používání donucovacích prostředků a zbraně (č. 1/2017). Tuto příručku nemám k dispozici a z Vašich předchozích vyjádření jsem vyrozuměla, že ve vztahu k taseru zdůrazňuje zásadu subsidiarity dle § 53 odst. 4 zákona o policii. Proto když jsem uzavřela, že je namístě zúžit okruh situací, kdy je policista oprávněn taser použít, nepovažovala jsem příručku za směrodatnou. **Žádám Vás o poskytnutí zmíněné příručky.**

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů; § 20 odst. 2.

2 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Co se týká mých závěrů o tom, že vedle principu subsidiarity se uplatňuje mezi policisty také přesvědčení, že taser je bezpečný prostředek, tak to se opírá jednak o tvrzení lektora vyslechnutého Generální inspekci bezpečnostních sborů po tragické události v Olomouci, ale také lektora a policistů, kteří laskavě instruovali pracovníky Kanceláře veřejného ochránce práv v roce 2017, a plyne to také z vyjádření výrobce a představitelů policie získaných v této věci. Nemyslím, že by o tom bylo sporu.

- (2) Zajistit, aby součástí vzdělávání o donucovacích prostředcích byly informace o zdravotních rizicích, jež souvisejí s použitím donucovacího prostředku taser, které mohou nastat u osob s rizikovými faktory (stres, drogy, vyčerpání, zdravotní problémy, léky atd.) – ať už jsou policistům zjevné nebo nikoli.

Uvádíte, že realizace tohoto opatření je v běhu ve vztahu k policistům absolvujícím program „donucovací prostředek TASER pro uživatele“. **Žádám o poskytnutí aktualizovaných podkladů k tématu zdravotních rizik v rámci tohoto programu a podkladů, které se tohoto tématu týkají v rámci základní odborné přípravy.**

- (3) Zajistit, aby policisté, kteří provádí služební zákroky spolu s policisty, kteří jsou oprávněni používat taser, prošli přípravou zaměřenou na koordinaci zásahu s cílem minimalizace takto použité síly a okamžité reakce v případě zdravotních komplikací.

Viz předchozí bod.

- (4) Zajistit policistům v roli nadřízených těch policistů, kteří jsou oprávněni používat taser, informace k otázce hodnocení oprávněnosti a přiměřenosti použití tohoto donucovacího prostředku, například formou školení.

Uvádíte, že kurz pro vedoucí a zástupce vedoucích výkonných organizačních článků služby pořádkové policie bude aktualizován s ohledem na zvýšené potřeby v otázce hodnocení oprávněnosti a přiměřenosti použití taseru a také v otázce používání speciálního softwaru k přístupu k datům uloženým v taseru o počtu, délce a čase jednotlivých výbojů. **Informujte mě, prosím, zda k aktualizaci již došlo, respektive kdy se tak stane.**

- (5) Zařadit kritérium vysoké odolnosti vůči stresu do procesu vydávání oprávnění k používání elektrického donucovacího prostředku.

Bez otázek.

- (6) Zajistit, aby pro potřeby vyhodnocení použití taseru měl nadřízený vždy k dispozici informaci o počtu, délce a čase jednotlivých výbojů a aby se při hodnocení přiměřenosti zásahu nezbytností a délkou jednotlivých výbojů zabýval, nakolik je to zapotřebí.

Žádám o přímé vyjádření k části týkající se dostupnosti informací z přístroje nadřízeným policistů, kteří použili taser. Ve vyjádření z 27. června 2017 se sice zmiňujete o práci s daty přístroje jako podkladem pro hodnocení zásahu nadřízeným, ale není mi z toho jasné, zda jsou mu přímo dostupná, nebo jen na požádání o stažení dat (v případě Krajského ředitelství Olomouckého kraje pouze na jednom pracovišti). Vysvětluji to v části C.4 závěrečného stanoviska. V posledním vyjádření se o tom také zmiňujete, ale není mi z toho jasné, jakou cestou se nadřízení k datům dostávají.

Dále žádám o vyjádření, zda jsem Vás přesvědčila o tom, že při hodnocení použití taseru bude předmětem úvahy také počet a délka impulzů. Ve vyjádření z 27. června se mnou spíše polemizujete a v posledním vyjádření se k tomu nevyjadřujete.

- (7) Zajistit, aby se odborům vnitřní kontroly předávaly informace o zásazích policie, při kterých došlo k usmrcení nebo vážnému zranění člověka, a aby se jimi v rámci své působnosti zabývaly i přes probíhající šetření Generální inspekci bezpečnostních sborů, a to do té míry, do jaké je to s ohledem na průběh vyšetřování inspekci možné.

Jak upozorňujete, již ve vyjádření z 27. června 2017 jste mě informoval, že každé použití taseru je sledováno odborem vnitřní kontroly policejního prezidia, „při kterém dochází ke zjišťování podrobných informací o okolnostech zákroku, způsobu použití taseru a další relevantní informace“. To je sice pozitivní sdělení, stejně jako Vaše ujištění, že „informace, které lze zjistit i při probíhajícím šetření Generální inspekci bezpečnostních sborů, jsou samozřejmě odborem vnitřní kontroly zjišťovány“. Ale uvedl jste je na pozadí případu, kde právě s odkazem na postup GIBS žádné šetření vnitřní kontroly policie neprobíhalo.³ Po navrácení přístroje taser Generální inspekci bezpečnostních sborů policistovi neprovedla vnitřní kontrola jeho ohledání (stažení dat) a neproběhlo ani hodnocení taktiky zásahu. V posledním dopise uvádíte, že „nepatřičně“ navrhuji opatření, které v praxi již „dávno funguje“. Jak mám ale seznat nějaké zlepšení, když neuvádíte nic, co by popisovalo nějakou změnu oproti roku 2015 a naopak se znovu odkazujete na nepřekonatelnou bariéru v podobě zahájeného šetření GIBS? **Pokud k ní došlo, tak mi ji vysvětlete.** Naopak krajský ředitel mě informoval o tom, že na krajské úrovni odbor vnitřní kontroly bude u významných případů činit vlastní zjištění relevantních informací bez ohledu na to, zda šetření z místa přebírá GIBS.

- (8) Zahrnout do metodické a vzdělávací činnosti také téma úmrtí v důsledku poziční asfyxie a úmrtí v tzv. face down prone position.

Nejste si jistý, jak toto téma souvisí s použitím donucovacího prostředku taser. Pak odkazuji na kapitoly B.4 a C.4 mé zprávy z 26. května 2017. Zabývám se tam tím, co nebylo předmětem šetření GIBS ani jiného orgánu, totiž že krom použití taseru došlo také k držení zasaženého v pozici na břiše po dobu zhruba 10 minut, přičemž působil fyzický tlak dvou policistů na zasaženého a po celou dobu ležel ve studené vodě. **Sdělte mi, prosím, jaké jsou výstupy toho, že se problematikou zabývá Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy.**

- (9) Ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví zajistit vzdělávací program pro policisty, jenž by pokrýval téma zásahu na vyžádání personálu psychiatrického oddělení, asistence při ošetření člověka trpícího duševní poruchou, deeskalace a alternativ k silovému zvládnutí problematického chování osoby trpící duševní poruchou, a zařadit tento program do vzdělávání policistů.

Bez otázek.

3 Srov. Vaše sdělení v dopise ze dne 30. června 2016.

Doufám, že mé otázky opět neshledáte „nepatřičnými“. Vězte, že zpráva a stanovisko se týkají jednak stavu v roce 2015, ale v té části, v jaké mám rozhodnout, jak věc ukončit, hodnotím nezbytnost přijetí nějakých opatření v současnosti. Z některých Vašich vyjádření mi není zcela jasné, zda se některá vnitřní pravidla zavedla až později, a lze tedy předpokládat, že podobná událost by měla nyní jinou odezvu, anebo platila už tehdy, a nejsou tedy zcela dostačující. Dále mé stanovisko nevychází z pohledu na postupy Policie ČR jen ve smyslu porušení či neporušení nějakého předpisu, ale s ohledem na povahu případu také přijetí opatření v prevenci špatného zacházení a zásahu do práva na život člověka.

Vyzývám Vás tedy k doplnění vyjádření poskytnutého dle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv a navrhuji Vám k tomu lhůtu 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

Děkuji za dosavadní spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)